

Висоцька Л. В.

Здобувач кафедри педагогіки КПІ ВДНЗ «КНУ»

Науковий керівник:

Дороніна Т.О., д.пед.н., професор, завідувачка кафедри педагогіки КПІ
ВДНЗ КНУ

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРИНЦИПІВ ПРАВА ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

З моменту проголошення України незалежною, демократичною, правовою державою, її правова система та система законодавства зазнали чималих змін. У першу чергу це пов'язано з розвитком конституціоналізму, демократизацією суспільства, розбудовою правової держави, утвердженням прав і свобод людини, як найвищих цінностей. З іншого боку, сучасність поглинула процеси інтеграції, глобалізації, зближення країн і народів, в результаті чого з'явилися нові принципи правового регулювання суспільних відносин: принцип мирного співіснування, співпраці, вирішення проблем шляхом ведення діалогу, гендерної рівності, толерантності та інші. Вони сприяють стрімкому оновленню законодавчої бази та накопиченню правової інформації.

Правова система України почала своє становлення з моменту прийняття Декларації про державний суверенітет (1990 р.) і Акту проголошення незалежності України (1991 р.). Зміст та система правової освіти оформилися з моменту прийняття Конституції України (1996 р.), в основу яких лягли основні правові поняття романо-германського типу правової сім'ї.

Під *правовою системою* слід розуміти засоби регулювання суспільних відносин, тобто правові норми, законодавство, правові принципи, правові знання, правосвідомість, правовідносини, правопорядок, законність, юриспруденція та ін [3]. Європейська правова система має свої особливості: по-перше, вона є результатом становлення Європейського союзу як міжнародної, наддержавної організації, членами якої є незалежні держави, по-друге – її основою є кращий правовий досвід цих країн, по-третє в процесі адаптації національних правових систем до європейського права, вона постійно еволюціонує в пошуках абсолютного ідеалу співіснування на всіх рівнях: особистісному, суспільному, державному, міжнародному, світовому. Ми вважаємо, що особливе місце в даному пошуку відводиться саме принципам права. Під *принципами права* розуміємо основу права, незаперечні вимоги, які ставляться до учасників суспільних відносин із метою гармонічного поєднання індивідуальних, групових і громадських інтересів [3]. Принципи права є результатом історичного позитивного досвіду людства, багатовікового пошуку ідеалів суспільних взаємовідносин, які закріплюються в юридичних актах, в державі зазвичай таким є конституція.

В сучасному європейському правовому просторі склалися загальні принципи: свободи, демократії, поваги прав і свобод людини, правової

держави, пропорційності, правової безпеки тощо. Вони вважаються загальними, адже закріплюють цінності притаманні всім правовим державам незалежно від цивілізації, культури та інших специфічних особливостей [2, с.132-133]. Зупинимось детальніше на теоретичній імплементації деяких принципів євроінтеграції до національної правової системи України, які позитивно вплинули на демократизацію та гуманізацію українського суспільства, і особистості зокрема. А також спробуємо виявити проблеми їх практичної реалізації.

Принцип пріоритету людських прав і свобод бере свій початок ще з Біблії, яка наголошує на тому, що людина є найціннішою істотою на планеті. Однак юридичного оформлення він набуває після завершення Другої світової війни. Під загрозою знищення людства світове співтовариство утворило інститут збереження миру – Організацію Об'єднаних Націй, яка утвердила в міжнародних відносинах принцип поваги прав і свобод людини і громадянина. Цей принцип закріплений в Загальній декларації прав людини (1948 р.), Декларації ООН про ліквідацію всіх форм расової дискримінації (1963 р.), міжнародних Пактах про права людини, прийнятих ООН в 1966 році [1]. Як правова держава Україна увела цей принцип до своєї правової системи. Основним джерелом прав людини в Україні є Конституція України 1996 року, стаття 3 якої визнає людину найвищою соціальною цінністю.

Важливою умовою функціонування правової держави є принцип рівності, який передбачає надання рівних можливостей, заборону будь-якої дискримінації. Наголосимо, що одним із базових принципів сучасної демократії визнають принцип гендерної рівності. В Хартії Європейського Союзу про права 2000 р. в главі третій зазначається заборона дискримінації за ознаками статі, що передбачає рівні можливості чоловіків і жінок у всіх сферах суспільного життя [2]. В Плані дій «Україна – ЄС» (2005 р.) однією з умов політичної взаємопов'язаності стала забезпечення рівності чоловіків та жінок у суспільному і економічному житті. У 2005 році в Україні прийнято закон «Про забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок», який зафіксував імплементацію принципу гендерної рівності до національної правової системи. Однак на шляху його реалізації стоїть проблема, яка полягає в стійкій традиційній уяві про чоловіче і жіноче призначення, яке виводиться із різниці статі. В українських сім'ях, не дивлячись на декларативну перевагу жіночого начала, панує патріархальна модель. Більшість з них зберігає цей традиційний стереотип: батько – голова сім'ї (господар), а мати – домогосподарка (берегиня).

Отже, ми бачимо, що європейські принципи регулювання суспільних відносин активно інтегрують до національно правової системи України, яка на сьогоднішній день готова прийняти позитивний досвід, адже знаходиться в стадії розвитку і пошуку абсолютного ідеалу взаємодії усіх суб'єктів права.

Список використаних джерел

1. Права людини: витоки, сутність, класифікація. 656 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://geneza.itgo.com/Vytoky.htm>.
2. Право Європейського Союзу: Навч. посіб. для вуз./ Під ред. С.Ю Кашкіна. – М. : Юристь, 2008. – 1054 с.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / О.Ф. Скакун. [Електронний ресурс]. – Харків : Консум, 2001. – 656 с.– Режим доступу : <http://politics.ellib.org.ua/pages-1634.html>.